

**MUSIKHÖGSKOLAN
I MALMÖ**
Lunds universitet

EXAMENSARBETE
Höstterminen 2007
Läroarbete i musik
Mattias Leesment Bergh

Körsång i skolan – självklart eller inte?

En undersökning i Malmös högstadieskolor

Handledare: Håkan Lundström

Sammanfattning

Titel: Körsång i skolan – självklart eller inte?
En undersökning i Malmös högstadieskolor.

Jag har gjort en undersökning om hur intresset för skolkörer ser ut på högstadieskolorna i Malmö.

Jag valde att göra både en kvantitativ och en kvalitativ undersökning. Den kvantitativa undersökningen bestod utav enkäter och den kvalitativa undersökningen bestod utav intervjuer av två personer.

Tyvärr är det mer än hälften av alla högstadieskolor i Malmö som inte har en skolkör även om intresset verkar finnas hos elever, musiklärare samt hos skolledningen. Skolan drabbas ständigt av olika nedskärningar och skolkörer har blivit ett ekonomiskt problem som skolorna oftast väljer att dra in på.

Nyckelord: Körsång, skola, intresse

Abstract

Title: Choir activity in the school – self-evident or not?
An inquiry at the secondary schools in Malmö.

I have made an inquiry into the interest for choirs in the secondary schools in Malmö.

I chose to do both a quantitative and a qualitative inquiry. The quantitative inquiry consisted of questionnaires and the qualitative inquiry consisted of interviews of two persons.

Unfortunately, more than half of the secondary schools in Malmö do not have a choir although the interest seems to be there among the students, music teacher and the education board.

The schools are regularly struck by various cut-downs, are permanently hit by various reductions and the schools most often choose to take-out the choir activity that to many is an economic problem.

Keywords: Choir singing, school, interest

Innehållsförteckning

Inledning och bakgrund.....	1
Teoretisk bakgrund.....	3
Påverkan	3
Körsång.....	3
Hur vill barn höra och göra musik?.....	3
Skapa.....	4
Olika faser.....	4
Sampel	5
Behov av uppskattning	6
Bättre (arbets)liv av körsång.....	6
Sammanfattning	7
Syfte	8
Material och metod	8
Kvantitativ undersökning	8
Analys	8
Kvalitativ undersökning	9
Etiska överväganden	9
Resultat	10
Enkäter.....	10
Övriga kommentarer	13
Sammanfattning	14
Intervjuer	14
Konklusion.....	16
Diskussion	17
Intresset från skolledningen.....	17
Intresset från eleverna.....	17
Är körsång viktigt?.....	18
Undersökningens reliabilitet och validitet	19
Reflektion över eget arbete	19
Vidare forskning	20
Referenser	21

Inledning och bakgrund

*Musik är ett av skolans viktigaste ämnen...
... i december!*

Det här citatet satt uppklirat i musiklärarrummet på min första praktik och har inte lämnat mig sedan dess. Jag vet tyvärr inte vem som skrivit det men jag tycker att det finns ett relevant budskap bakom orden eftersom situationen mycket väl kan se ut så för en musiklärare på en skola.

Om du precis har slagit upp den här sidan så tror jag att vi båda delar samma intresse – körsång!

Jag har nu studerat musik i sju år, tre år på Heleneholmskolans estetiska musikprogram och fyra år på musikhögskolan i Malmö. Intresset för körsång och körledning väcktes redan första året på gymnasiet och den lågan som tändes då brinner starkare nu.

Att leda och sjunga i körer är något som ligger i släkten. Två av mina farbröder har hållit på med körsång och körledning under större delen av sitt liv. Min ena farbror, Ronnie, sjöng i Lunds studentsångarförening i sin ungdom men om vädret tillåter sjunger han fortfarande in våren med dem. Han sjöng även i ”dubbelkvartetten Frida” och nu sjunger han i en kör i Hjärup.

Min andra farbror, Leif, var körledare för två körer i Malmö och även en mycket duktig kompositör och arrangör. Det var även genom Leif som jag kom i kontakt med ”absolut gehör” för första gången. Ibland behövde min pappa hjälp med att skriva ner olika melodier, som han hade komponerat och då kunde Leif sitta i en soffa med ryggen emot pianot och ändå skriva ner rätt noter, rytmer och harmonier.

Tyvärr gick Leif bort alldeles för tidigt.

När jag gick i gymnasiet var jag helt inställd på att utbilda mig till musikalartist men efter ett år med uppsättningen ”Joseph and the Amazing technicolor dreamcoat” var jag inte lika intresserad längre. Jag sökte istället till musiklärarlinjen på musikhögskolan i Malmö och blev antagen.

Nu har jag studerat körsång och körledning i fyra år på musikhögskolan för olika körpedagoger och tycker att jag har fått en bra utbildning inom området. Jag leder även två körer utanför skolan och har gjort så i tre år.

Nu när jag börjar närma mig rollen som färdig musiklärare anser jag mig redo att dela med mig av mina kunskaper till mina kommande elever – men var finns körerna?

Intresset för ämnet i denna uppsats väcktes genom ett samtal med en utav mina lärare på musikhögskolan. Vi satt och pratade om hur arbetsmarknaden såg ut för dagens musiklärare då vi kom in på ämnet skolkörer. Han trodde att det såg ganska dystert ut på den fronten men tyckte att jag kunde göra en undersökning om hur skolkörverksamheten faktiskt såg ut på Malmös högstadieskolor.

Jag tyckte själv att det var en bra idé eftersom min musiklärarutbildning är väldigt körinriktad och jag ville ha någon form av garanti av att jag hade valt ”rätt” inriktning.

Det jag försöker ta reda på i den här uppsatsen är hur situationen ser ut för skolkörerna på Malmös högstadieskolor. Finns det ett intresse från musiklärarna? Finns det ett intresse samt stöd från skolledningen?

Teoretisk bakgrund

Enligt min uppfattning har det alltid varit naturligt för människan att sjunga. Många som inte kan uttrycka sig i tal kan ofta uttrycka sig i sång. Människan sjunger vid många olika tillfällen och det vi tänker mest på är kanske alla våra högtider. Julen är ju en tid vi förknippar med sång där körsången spelar en väldigt stor roll, men vi sjunger ju även vid andra tillfällen som vid fester, bröllop, dop och begravningar. Musiken har en förmåga att väcka olika slags känslor inom oss.

Susning.nu (2003) beräknar att närmare 600 000 personer i Sverige ägnar sig åt körsång och då är det kanske inte så konstigt att Sverige också är i täten internationellt sett och har ett mycket gott rykte i världen.

Påverkan

Fagius och Larsson (1990) skriver att musik är för barnet en naturlig del av livet, men det finns vuxna som är duktiga på att lyfta ut musiken ur livet. Det är också vanligt att de här personerna talar om för barnen hur de förhåller sig till musiken.

Redan när barnet kommer till skolan för första gången bär de med sig en attityd till musik, som de ofta fått av människor som själva anser sig totalt omusikaliska men som ändå kallar sig experter när det gäller barnets förhållande till musik.

När barnet kommer till högstadiet måste man som musiklärare tänka på den osäkerhet inför musik som klasslärarna på mellanstadiet ofta har, om nu inte barnet haft en musiklärare på musiktimmarna. Klasslärarens brist på musikkunskaper kan ge eleven en livslång negativ inställning till musik.

Körsång

Aulin (1965) anser att en bra skolkör är en av de största tillgångar en skola kan ha. Därför är det också viktigt att rekryteringen och de allmänna betingelserna för körarbetet blir så goda som möjligt. Musikläraren ensam kan inte skapa alla de förutsättningar som behövs i form av gynnsam schemaläggning och good will för ämnet. Kören är en hela skolans angelägenhet, som bör omfattas med intresse av både rektor, kollegium och elever.

Hur vill barn höra och göra musik?

Fagius och Larsson (1990) skriver att när barn sjunger i kör, kan de musicerande ha olika förutsättningar och syften. Om kören är en skolkör ligger kärnan i att utveckla barnens röster och sångförmåga, ha roligt med musik och sprida glädje vid olika uppsjungningar som t.ex. vid skolavslutningar, luciatåg eller cabaréer.

Aktivt musicerande under en ledare är bara en aspekt på relationen mellan barn och musik. Det vi ofta inte tänker på är att barnen lyssnar till massor av musik där förhållningssättet kan variera från koncentrerat – t.ex. på konserter - till kroppsligt – t.ex. när barnen dansar – till avslappnat – när barnen lyssnar på musik för att komma ner i varv.

Skapa

Fagius och Larsson (1990) anser att det är oerhört viktigt att körsången stimulerar varje körmedlems inre skapande källa. Där ligger ansvaret på var och en av körsångarna men i högsta grad hos körledaren. När man jobbar med barn måste man se till att musicerandet och skapandet aldrig blir omänskligt eller mekaniskt eftersom många barn inte bara ger uttryck vad som finns inom dem utan formar sitt förhållningssätt till sig själva och omvärlden. Att höra musik och att ”göra” musik är en del av ett förhållningssätt där det även ingår våra fantasier och bilder.

Genom att låta barnen vara med och skapa finns det inga gränser vad musiken kan utvecklas till och barnen får känna att dom är med och bidrar till en musikalisk helhet.

Olika faser

Enligt min uppfattning är det viktigt att man som körledare kan se kören utifrån koristernas synvinkel. Det gäller både ur den musikaliska aspekten såsom den sociala aspekten. Hur man t.ex. ska förhålla sig till nya korister och försöka förstå hur de upplever situationen.

E. H. Erikson (1969) har gjort en trappstegsmodell där man kan jämföra de fyra första faserna i ett barns utveckling och sätta det i samband med exempel från körlivet.

Fas 1. Barn

I den första fasen står barnets trygghetsförhållande i fokus. Barnet måste lära sig att våga lita på sin mamma eller pappa. Den här tryggheten förmedlas i stor utsträckning genom kroppskontakten mellan dessa parter och det är på denna nivå som barnets förmåga att kunna och våga tro grundläggs.

Fas 1. Kör

När en ny korist inträder i en kör kan samma otrygghetskänsla infinna sig. Koristen söker efter ”vem den kan våga lita på” bland alla andra korister. I denna fasen är koristen i mer behov av stöd och uppmuntran och mer känslig för kritik.

Fas 2. Barn

I den andra fasen börjar barnet att visa sitt första prov på självständighet genom att testa gränserna och pröva sin egen vilja. Här måste föräldrarna lyckas stoppa barnet utan att skada barnets självkänsla.

Fas 2. Kör

Här ställs den nya koristen inför dilemmat att göra sig hörd och våga sjunga ut men samtidigt riskera att bli utskämd. Koristen får också känna på hur det känns att bli tvungen att göra som körledaren vill där körledaren i sin tur måste se till att ingen i kören känner sig överkörd.

Fas 3. Barn

I den tredje fasen står barnets förmåga att ta egna initiativ i fokus. Här är det viktigt att inte tillrättavisa barnet för hårt eftersom barnet lätt kan utveckla en tendens att skapa starka skuld-känslor.

Fas 3. Kör

Koristen måste lära sig att ta egna initiativ och inte lita på alla andra. Det kan vara enkla musikaliska saker såsom att försöka klara olika typer av intervall eller sjunga direkt från bladet utan att vänta in sina stämkamrater. Koristen kan även komma med förslag till tolkning av stycken, ny repertoar eller uttal av texter. Det kan vara ett sätt för koristen att utöka sitt kontaktnät av de personer koristen är trygg med.

Fas 4. Barn

Här står barnet inför uppgiften att ta tag i olika arbetsuppgifter. Arbetet i sig kan leda till att barnet får en känsla av kompetens och duglighet om det genomförs på ett sätt som väcker barnets eget men även sin omgivnings gillande.

Fas 4. Kör

En ny korist, som inte är så van, kan bli väldigt osäker om kören tar upp ett riktigt svårt stycke, byter repertoar eller byter ledare. Koristen kan börja få funderingar om den verkligen räcker till och klarar sitt arbete i kören. Det är inte bara koristens musikaliska kompetens som är viktig i kören utan även att koristen vågar tro på att han/hon kan utvecklas och bli säkrare på sin uppgift.

Som barn genomgår vi en utveckling som kan indelas i fyra stadier. Kvardröjande dilemman från dessa stadier kan aktiveras då vi kommer in i nya grupper, särskilt om de nya grupperna är obekanta och annorlunda jämfört med tidigare grupper vi varit med i. Då aktiveras spänningen mellan tillit och misstro, att våga vilja och riskera skamkänslor, att ta initiativ och riskera skuldkänslor, att pröva förmågan och riskera mindrevärdeskänslor.
(Erikson, 1969, s. 26)

Sampel

Bengtsson (1982) skriver att om ett barn ska kunna utvecklas musikaliskt behövs några grundläggande livsomständigheter som garanterar kontinuitet, trygghet och stimulans.

Här kommer samspelet mellan körledaren och barnen att spela en stor roll. Om det skapas en bra kontakt mellan dom två parterna redan från början är chanserna större att kören kommer prestera bättre och kunna gå snabbare framåt.

Det är även viktigt att sätta upp mål för kören. Det har i undersökningar visat sig att de gruppmedlemmar som har en klar bild av gruppens mål känner en starkare grupptillhörighet men det är däremot mycket som kan försvåra en klar formulering av körens målsättningar. Det kan vara orsaker som körmedlemmarnas ålderskillnad, körledarens krav eller t.ex. kraven från skolan och skolledningen.

Behov av uppskattning

Att varje människa har ett behov av uppskattning är väl kanske inget nytt men man glömmer ofta bort det. Alla har inte samma förutsättningar och kan inte alltid prestera på en hög nivå. Många ämnen i skolan är uppbyggda på ett teoretiskt sätt där man belönas och får uppskattning genom t.ex. att kunna göra olika sorters matematiska uträkningar eller läsa in en bok och sedan redovisa den. Här är det läraren som ger beröm till eleverna när de gjort ett bra arbete och i viss mån även klasskamraterna.

Om man jämför de teoretiska ämnena med en skolkör där även alla har olika förutsättningar och bakgrunder kan man se på skillnader.

I en skolkör jobbar alla, i grupp, åt ett gemensamt mål där det musikaliska och kreativa arbetet står i centrum och allt som krävs av eleverna är att de är där, sjunger och är koncentrerade. Här är det vad man presterar under lektionerna som spelar störst roll. I skolkören kan även de elever som är svaga i dom teoretiska ämnena få uppskattning och känna att de bidrar till körens utveckling eftersom fokus ligger på det kreativa arbetet. Uppskattningen får eleverna i kören av körledaren men till skillnad från de teoretiska ämnena får eleverna även uppskattning av en lyssnande publik vid olika konsertframträdande.

Lundgren (1999) skriver att behovet av uppskattning speglar också vårt behov av självrespekt. Vår självrespekt kan inte upprätthållas genom att bara uppskatta oss själva utan vi behöver även få uppskattning från andra. Den som har en välgrundad självrespekt har också lättare att ge uppskattning till andra och visa sin generositet.

Eleven måste också känna att man i kören förväntas ta ansvar. Man har rätt att känna att ens närvaro i hög grad är önskad och att man behövs. Det krävs också ett socialt ansvar för gruppen och ett ansvar för att engagera sig i körens verksamhet. I utbyte mot sitt engagemang har sångaren rätt till uppskattning och till starkt självförtroende som person och i sin körsångarroll.

Bättre (arbets)liv av körsång

En forskare i Piteå (Lindström 2006) har kommit fram till att det är nyttigt att sjunga på arbetstid. De som sjunger i kör använder sin kompetens på arbetsplatsen mer effektivt. Körsången blir ren friskvård och mår man bättre, presterar man bättre.

Hon menar på att sångare upplever sig ha mer ork, inlärning underlättas och flexibiliteten ökar. Människor som börjar sjunga i kör upplever trygghet och ordning och alla dessa egenskaper kan de ta med sig efter körpasset, till sitt fortsatta arbete.

Även i Norge har en forskare (Dahl, 2002) kommit fram till att när vi sjunger händer det något med vår kropp. Det flesta som lämnar en körrepetition brukar tycka att de har mer energi än vad de hade innan. Hon kom fram till att det berodde på:

- *Det fysiska: blodcirkulationen ökar, andningen blir djupare, den inre muskulaturen aktiveras och spänningar släpper;*
- *Att koncentration ägnas åt något annat än det dagliga;*
- *Det känslomässiga: lyckan i att kunna vara med om att producera vacker musik, känslan av att ens inre potentialer utnyttjas;*
- *Självförverkligande;*
- *Kontakt med musik kan betyda kontakt med människors konstnärliga och andliga sidor.*

(Dahl, 2002, s. 54)

Sammanfattning

Kontinuitet, trygghet och stimulans är grundläggande livsomständigheter som behövs för att ett barn ska kunna utvecklas musikaliskt. Att ha ett bra samspel mellan körledaren och barnen är viktigt om man ska kunna utveckla barnens röster och sångförmåga. Det är minst lika viktigt att ha roligt med musik och sprida glädje vid olika uppsjungningar eller framträdanden.

De som sjunger i kör använder sin kompetens på sin arbetsplats mer effektivt eftersom sångare brukar uppleva att de har mer ork, inläring underlättas och flexibiliteten ökar. De upplever även trygghet och ordning och alla dessa egenskaper kan de ta med sig efter körpasset, till sitt fortsatta arbete. Det flesta som lämnar en körrepetition brukar tycka att de har mer energi än vad de hade innan.

När man sjunger i kör förväntas man att ta ansvar för sig själv och för gruppen. För att kören ska fungera behövs även ett socialt ansvar och engagemang där man lär sig respektera andra och genom det blir man själv uppskattad och respekterad. Man lär sig även att jobba i grupp samt att jobba målmedvetet.

När vi har så mycket information om hur många bra saker körsång kan leda till ska det bli intressant att se hur intresset verkligen ser ut på högstadieskolorna i Malmö.

Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att försöka ta reda på hur situationen ser ut för skolkörerna på Malmös högstadieskolor.

Mina forskningsfrågor är:

- Finns det ett intresse från musiklärarna att bedriva körverksamhet?
- Får musiklärarna stöd från skolledningen?

Jag har genom att skicka ut enkäter till 22 stycken högstadieskolor i Malmö och genom att intervjua två musiklärare försökt att ta reda på hur situationen ser ut.

Material och metod

För att få reda på hur situationen för skolkörerna på högstadieskolorna i Malmö ser ut valde jag göra både en kvantitativ och en kvalitativ undersökning för insamlingsinformation.

Kvantitativ undersökning

Patel, Davidsson (2003) anser att kvantitativa forskningsresultat ska helst vara så generella som möjligt. Detta innebär bl. a. att om vi studerar en grupp av människor vill vi gärna kunna generalisera resultaten till alla andra människor som kan betraktas som jämförbara med den undersökta gruppen.

I den kvantitativa insamlingen av information skickade jag ut enkäter till musikläraren på de olika skolorna där jag först och främst ville få reda på om skolan överhuvudtaget hade en skolkör.

Alla de skolor som inte hade en skolkör fick en del följdfrågor om huruvida intresset fanns på skolan, intresset fanns från musikläraren och ifall musikläraren tyckte att skolan borde ha en skolkör.

Jag valde att inte skicka ut enkäter till de högstadieskolor som har musikprofiler eller musikklasser eftersom min undersökning riktar sig till ”vanliga” högstadieskolor.

Analys

De insamlade enkäterna sorterades i två högar. Den ena högen var de skolor som har en skolkör och den andra högen var de skolor som inte har en skolkör.

Jag matade sedan in informationen i datorn och gjorde en sammanställning i diagramform där man tydligt kunde se skillnaderna i procent. Då stod det även klart att det fanns stora skillnader i intresse hos de skolor som inte hade en skolkör när de jämfördes med varandra.

Det som jag nu behövde veta för fortsatt undersökning kunde enkäterna inte ge mig svar på så därför blev det nödvändigt att komplettera enkätundersökningen med ytterligare en metod i form av intervjuer. Tanken är att kvalitativa och kvantitativa metoder inte behöver utesluta varandra, utan snarare kan komplettera varandra.

Kvalitativ undersökning

När jag hade sammanställt alla enkäter valde jag ut två musiklärare att följa upp med intervjuer. Den ena musikläraren representerade en utav de skolor som hade en skolkör och den andre musikläraren representerade en utav de skolor som inte hade en skolkör. Intervjuerna baserades på de resultat jag fått från den tidigare enkätundersökningen.

Kvale (1997) skriver att vid en intervju får man kunskap genom att två människor samtalar om ett gemensamt ämne. Syftet med att intervjua är att få kvalitativa beskrivningar av den intervjuades livsvärld. Den som blir intervjuad kan med egna ord berätta om sin situation till omvärlden. Under en intervju har den som intervjuar möjlighet att ändra frågornas form eller ordningsföljd för att bättre kunna följa upp svaren som ges. Det är viktigt att den som blir intervjuad i förväg informeras om intervjuens syfte och att hon i arbetet får bli anonym. Detta för att hon inte ska få konsekvenser av att någon läser forskningsrapporten. För att ytterligare försvåra identifiering kan även vissa egenskaper lämnas ute eller kamoufleras.

Intervjuerna genomfördes via telefon, i min lägenhet där samtalet spelades in via dator.

Etiska överväganden

Alla informanter och skolor som medverkat i denna uppsats har jag låtit vara anonyma och de ljudupptagningar som gjorts har jag i säkert förvar, där bara jag kan komma åt dem. När väl min undersökning är klar kommer allt material att förstöras, detta i enlighet med forskningsetikens konfidentialitetskrav.

Resultat

Enkäter

Här följer resultatet av min enkätundersökning i diagramform. Jag skickade ut enkäterna till musikläraren på 22 stycken högstadieskolor i Malmö där 15 stycken skolor svarade.

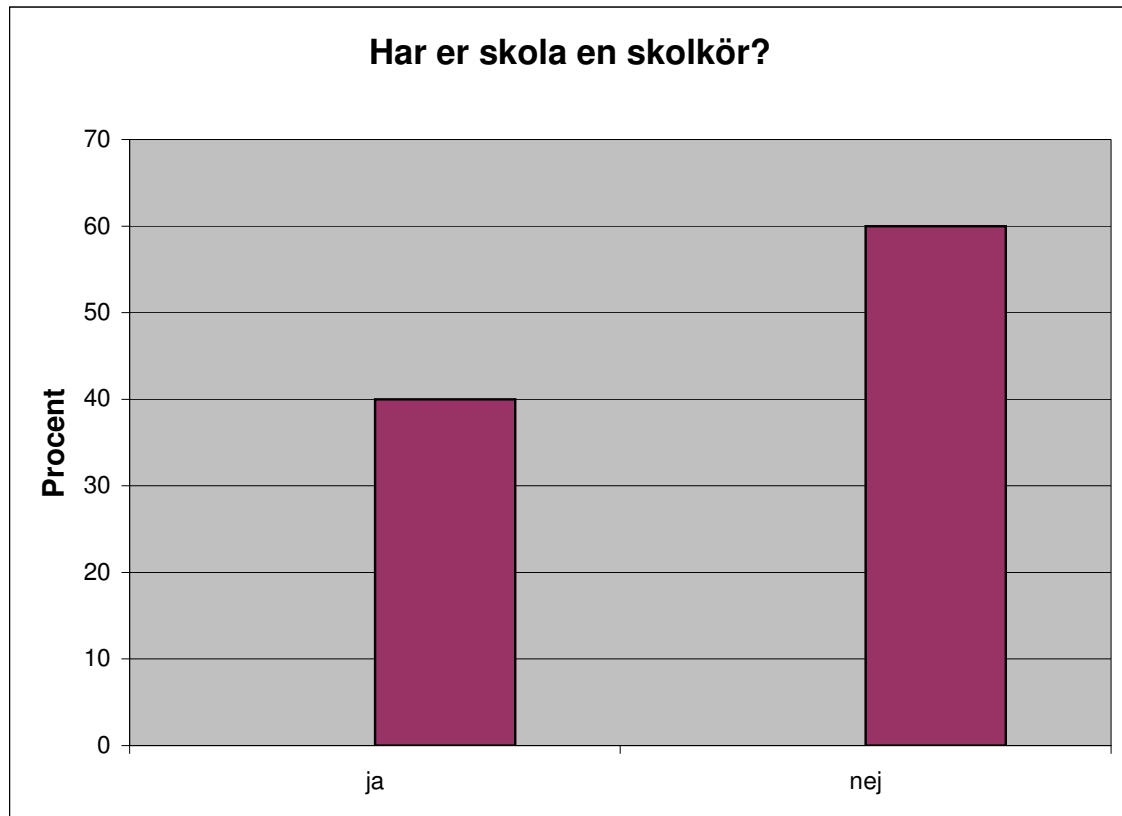

Bild 1.

Min följdfråga till de skolor som hade skolkör var ifall den var obligatorisk eller ifall eleverna valde den. Det visade sig att ingen skola hade skolkör som ett obligatoriskt ämne utan alla elever som ville ha kör fick välja till det på sitt schema.

De enkätresultat som följer innefattar bara de skolor som inte har en skolkör.

Bild 2.

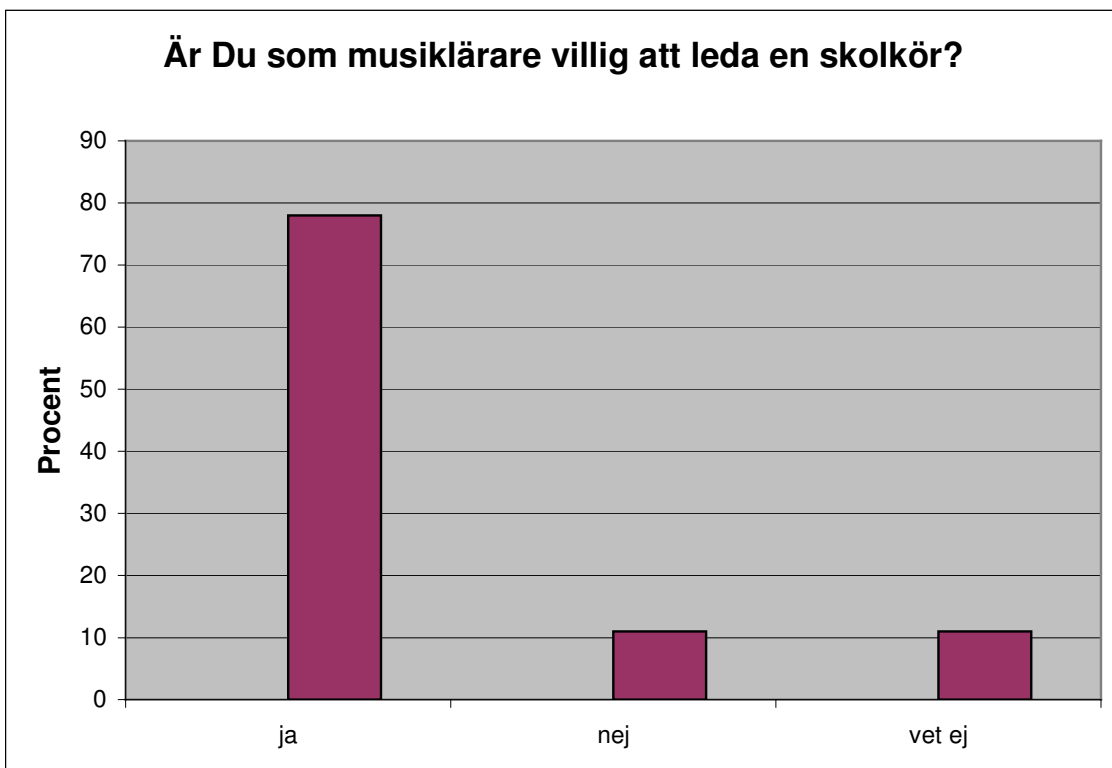

Bild 3.

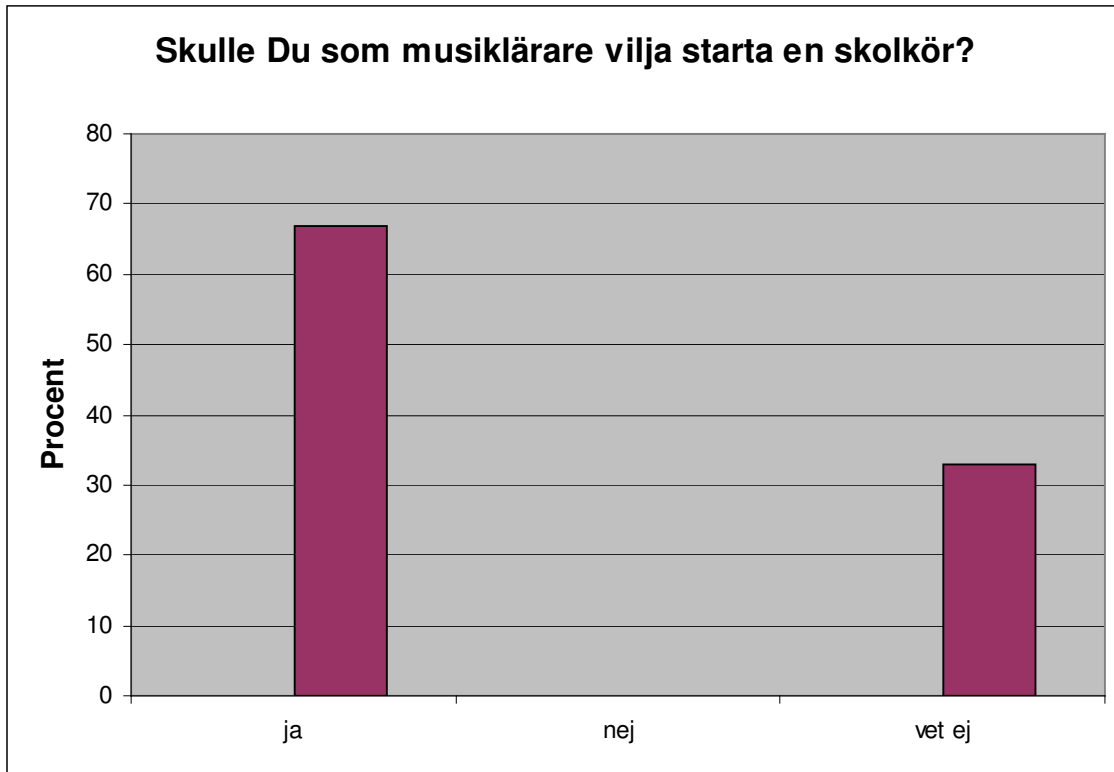

Bild 4.

Bild 5.

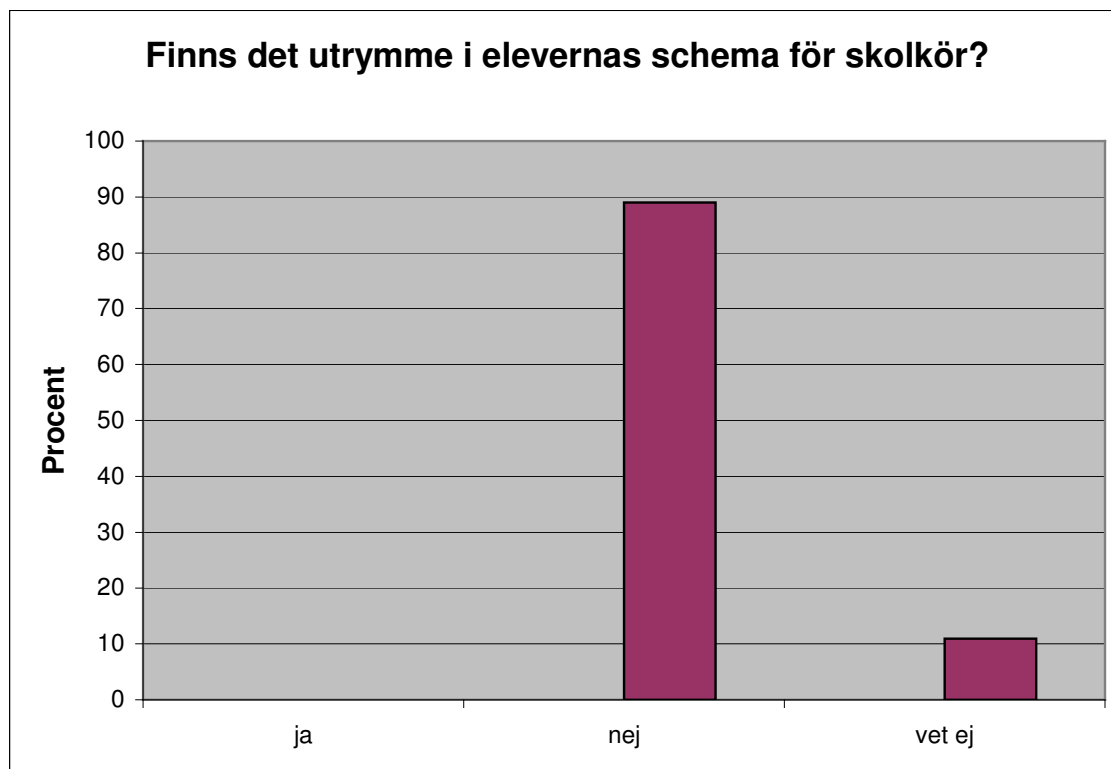

Bild 6.

Övriga kommentarer

I min enkät hade jag även en tom ruta för övriga kommentarer. Där kom det fram att alla musiklejare som inte har en skolkör ändå anordnar ett luciatåg och sång till skolavslutningarna. Det var många som skrev att deras skola tidigare hade haft en skolkör men tvingats att skära ner på den för att skolan behövde spara pengar.

Det fanns även en del musiklejare som skrev om varför elever inte vill sjunga i kör längre. En musiklejare skrev:

Jag har märkt en tendens att gemensamt sjungande får ”stryka på foten” för solistframträdandet.

En annan musiklejare skrev:

I jämförelse med för 15 år sedan upplever jag unga som mindre kapabla att ”förstå” stämsång.

Det var även några musiklejare som skrev att det inte fanns något intresse för en skolkör från skolledningen på deras skola.

Sammanfattning

Utifrån enkätsvaren har det visat sig att 40 % av Malmös högstadieskolor har en skolkör. Av de 60 % högstadieskolor som inte har en skolkör tycker samtliga musiklärare att skolan borde ha en skolkör.

De flesta musiklärare är villiga att leda en skolkör men alla är inte lika pigga på att starta upp en skolkör eftersom det inte finns något utrymme i elevernas scheman för att ha körsång på. En del musiklärare verkar tro att eleverna hellre vill sjunga som solister än i körsammanhang.

Intervjuer

Här följer resultatet av mina intervjuer. Jag har valt att kalla informanterna för Musiklärare A och Musiklärare B. Jag har skrivit ut mina frågor som rubriker där svaren följer som en sammanställning av de tankar och åsikter som fördes fram under intervjuerna.

Hur länge har du arbetat som musiklärare på skolan?

Musiklärare A berättar att han är inne på sin tredje termin på skolan. Han har studerat IE utbildningen på musikhögskolan i Malmö där han tog sin examen för 12 år sedan och har jobbat i många år inom den svenska kyrkan. Han har en tjänst på 55 %.

Musiklärare B har också studerat på musikhögskolan i Malmö där hon gick GG utbildningen. Hon läste även till så att hon fick IE kompetens i blockflöjt och hon har arbetat på en del olika skolor sedan hon tog sin examen 1982. På den skolan hon arbetar på idag har hon varit i 16 år. Hon har en tjänst på 100 %.

Ingår skolkör i din tjänst?

Musiklärare A har inte skolkör i sin tjänst och har aldrig haft det heller.

Musiklärare B har däremot timmar för att bedriva skolkörverksamhet men den är inte obligatorisk för eleverna utan ett valbart ämne.

Som resultat av Bild 6 ser man att det inte finns något utrymme i elevernas scheman på det skolor som inte har en skolkör.

Hur ser den ekonomiska situationen ut på er skola för skolkör?

På den skolan där Musiklärare A arbetar ser det inte alls bra ut ekonomiskt. Han säger att skolan och ledningen hellre vill använda sig av honom till att bedriva lektioner istället för en skolkör. Han menar att skolan inte har råd till båda sakerna och måste i så fall dra in på vanlig musikundervisning för att kunna starta en skolkör.

Musiklärare B lägger stor vikt i att berätta att den ekonomiska situationen ser dyster ut på alla skolor i Malmö. Hon säger att man måste slåss för sin sak och sitt ämne i dessa tider av ned-

skärningar. När hon väl fick timmar och ekonomi till att starta en skolkör har hon inte behövt kämpa för det längre utan det har blivit ett inarbetat ämne som hon är väldigt rädd om.

Finns det ett intresse för skolkör från rektorn/ledningen på er skola?

Musiklärare A tror att det kan finnas ett litet intresse hos ledningen för en skolkör men att det läggs åt sidan när dom väl ska planera skolans budget. Han har aldrig heller riktigt kämpat för det eller tagit upp det med ledningen utan menar på att det inte är lönt eftersom den ekonomiska situationen är så stram som den är.

Musiklärare B har ett stort stöd från ledningen på sin skola. Där finns det både ett stort intresse och entusiasm från ledningen till körsång, men även också till vanlig musikundervisning. Trots att skolan inte har musikprofilerat sig så har den även en skolorkester som är frivillig att gå med i. Innan Musiklärare B började arbeta på skolan fanns det varken skolkör eller skolorkester utan det är saker som hon verkligen har fått kämpa för att få igenom.

Berätta om den körverksamhet som finns på skolan.

Musiklärare A berättar att det finns två tillfällen på året då han övar kör med eleverna. Det ena är till sommaravslutningen och det andra är till skolans luciatåg. Det är inte alla elever som får vara med utan det är de elever som går i årskurs nio som står för luciatåget samt sommaravslutningen vilket betyder att eleverna i de yngre årskurserna inte har någon körverksamhet förrän i årskurs nio.

Musiklärare A har som sagt inte tid avsatt i sitt schema för det här utan måste lägga all den här körverksamheten, som håller på i ungefär sju veckor, på sin förberedelsetid.

Musiklärare B undervisar alla som vill, mellan årskurs sju och nio, i körsång en timme i veckan och har timmar i sitt schema för det. Skolkören är frivillig där eleverna går ifrån sina vanliga lektioner på ett rullande schema.

På skolkören övar eleverna inför skolavslutningar och luciatåg men också inför olika cabaréer, shower och spex eller teater.

Tycker du att körsång är ett viktigt ämne?

Musiklärare A tycker att körsång är ett otroligt viktigt ämne och att det borde finnas på varje skola precis som det borde finnas en skolorkester.

Det borde vara som en självklarhet att skolkör skulle ingå i varje musiklärarens tjänst så att man slapp använda sin förberedelsetid till att bedriva körverksamhet.

Musiklärare B tycker också att körsång är väldigt viktigt, delvis för eleverna och delvis för skolan och hon har lyckats att få skolledningen bakom sig. Hon tycker att alla musiklärare borde ha timmar till det i sin tjänst eftersom att det kan betyda så mycket för eleverna att komma från de vanliga lektionerna och göra något helt annat.

Både körsång och skolorkester var ju inget som fanns på skolan när jag började jobba där utan jag har själv fått dra igång verksamheten och visa mitt intresse till skolledningen.

Tror du att körsång kan bidra till att elever blir bättre i andra ämnen?

Musiklärare A tror att körsång kan leda till att eleverna får fler kamrater, stärker sitt självförtroende, känner glädje och tillhörighet samt lär sig att arbeta mot ett mål som inte bara är baserat på betyg t.ex. konserter.

Det finns ju massor med undersökningar och studier som visar på att skapande verksamhet bidrar till att elever höjer sina prestationer i andra ämnen.

Musiklärare B tycker det är svårare att besvara frågan. Hon menar på att när hon har jobbat och sjungit med eleverna i en timme så upplever hon alla som gladare och att de har fått mer energi men om det sedan leder till att de höjer sina prestationer i andra ämnen vågar hon inte svara på.

Hon är i alla fall fast övertygad om att man mår bättre, både som elev och som lärare, efter att man har haft körlektionen och bara det kan ju göra underverk.

...man är ju liksom glad när man går där ifrån.

Konklusion

Studien har visat på att det kan vara många olika faktorer som styr en musiklärare i kampen om att bedriva skolkör på Malmös högstadieskolor. Nedskärningar och svagt intresse från skolledningen är bara några utav problemen som kan göra uppgiften ganska omöjlig. Resultatet har dock visat att samtliga musiklärare tycker att deras skola borde ha en skolkör men de är inte helt säkra på om dem vill eller orkar kämpa för det.

Diskussion

Om man ser till de resultat som kommit fram anser alla musklärare i studien att skolkör är något som borde finnas på varje högstadieskola i Malmö idag (Bild 5, s. 10). Även om de själva kanske inte är villiga att ta striden för det eller ens bedriva körverksamheten själv så tycker de i alla fall att den borde finnas.

De flesta musklärarna menar på att det inte finns något utrymme i elevernas schema till skolkörverksamhet vilket innebär att verksamheten skulle behöva bli lagd efter skoltid där musklärarna inte skulle få ut någon lön för de timmar, som de faktiskt jobbar.

Intresset från skolledningen

Om man jämför skolledningen på de skolorna, där Musklärare A och Musklärare B arbetar, kan man se tydliga skillnader i deras inställning till skolkörverksamhet. Den stora skillnaden är att skolledningen inte är lika positiv och bearbetad på skolan där Musklärare A jobbar. Han har inga timmar till att bedriva körverksamhet eftersom skolledningen menar på att då måste det dras in på den vanliga musikundervisningen för att budgeten ska gå ihop. Musklärare B har lyckats med att få skolledningen till att gå med på att hon ska ha timmar för att kunna starta och bedriva en skolkör vilket även har resulterat i att hon fått timmar till att starta och bedriva en skolorkester. Skolledningen har ställt sig positiv till verksamheten och Musklärare B känner att hon har deras fulla stöd.

Jag tror att intresset för skolkörer finns på många högstadieskolor i Malmö men att man som musklärare verkligen måste kämpa för det och visa sitt intresse och engagemang inför skolledningen. Alla lärare tycker ju att deras ämne är det viktigaste och konkurrensen är ganska hård eftersom alla vill ha mer resurser till sina ämnen.

Intresset ligger inte bara hos skolledningen utan även hos musklärarna. Musklärarna har kanske inte ett så stort intresse som enkätundersökningen visade när det väl kommer till handling. De kanske inte är villiga eller orkar ta striden med skolledningen för att de tror att de är lönlöst. Jag tror att om fler musklärare skulle kämpa mer för att få ha skolkörverksamhet på sitt schema skulle nog fler högstadieskolor i Malmö ha skolkörer.

Intresset från eleverna

En musklärare som svarade på min enkät skrev:

Jag har märkt en tendens att gemensamt sjungande får ”stryka på foten” för solistframträdandet (s. 11).

Vad jag kan utläsa av det svaret tyder det på att eleverna på den skolan hellre vill sjunga solo än i kör enligt muskläraren. Varför inte göra båda sakerna och kombinera solistframträdande med körsång?

Som Bengtsson (1982) skriver är det viktigt att sätta upp mål för kören och att köra bakom en solist kan väl vara ett mål att sträva efter. Eleven jobbar delvis i grupp och delvis själv men kan alltid få stöd och motivation från gruppen. Man kan även som musklärare jobba med elevernas röster i grupp och spara tid än om man bara skulle jobba med en soliströst. Det finns många saker man kan jobba med som både tillfredställer solisterna som kören t.ex. olika andningstekniker, fraseringar, notlära samt tolkning av text är saker som är nyttiga för alla som håller på med sång.

Det verkar som det finns ett intresse hos eleverna på nästan alla högstadieskolor i Malmö när det väl börjar närma sig lucia. Det flesta skolorna som inte har någon körverksamhet försöker i alla fall få ihop ett luciatåg på timmar som de inte har och det brukar heller aldrig vara något problem att få elever att ställa upp utan intresset brukar vara ganska stort.

Jag tycker att man kan se ett tydligt intresse hos eleverna till att sjunga i kör eftersom ett luciatåg nästan bara bygger på körsång. Där är det inte bara några solister som sjunger låt på låt utan en grupp som arbetat fram och repeterat in låtarna tillsammans med hjälp av muskläraren.

På luciarepetitionerna kommer samspelet att spela stor roll mellan muskläraren och eleverna och om den inte är bra kommer det förmodligen att spegla av sig på hela luciatåget. Hade skolan istället haft en skolkör där eleverna och muskläraren kunde träffas en timme i veckan hade förmodligen samspelet mellan dem också blivit starkare, bättre och mer inarbetad vilket skulle resultera i ett bättre och mer glädjefyllt framträdande.

Är körsång viktigt?

Lindström (2006) skriver att människor som börjar sjunga i kör upplever trygghet och ordning och använder sin kompetens på arbetsplatsen mer effektivt. Musklärare A menar också på att skapande verksamhet hjälper till att höja elevernas prestationer och kan få eleverna att känna glädje och tillhörighet (s.10).

Jag tror att om man skulle visa dessa forskningsresultat för skolledningen på sin skola skulle man kanske öppna upp en dörr och starta en diskussion kring ämnet i sig. Forskningsresultaten tar upp en väg man kan gå där man genom körsång kan jobba för en bättre arbetsmiljö på skolan. Om nu människor upplever trygghet och ordning genom körsång samt att de känner glädje och tillhörighet borde väl även elever på en skola känna likadant.

Lundgren (1999) skriver att i utbyte mot sitt engagemang har sångaren rätt till uppskattning och till stärkt självförtroende som person och i sin körsångarroll. Den som har en välgrundad självrespekt har också lättare att ge uppskattning till andra och visa sin generositet.

Det finns många skolor i Malmö som har problem med elever som inte visar respekt för varandra, för lärarna eller för skolans egendom. Om nu detta är brist på självrespekt hos de elever är det kanske något som körsång kan hjälpa till med. Om fler elever skulle stärka sitt självförtroende, självrespekt och känna en tillhörighet på skolan skulle kanske problem som vandalisering och mobbing minska.

Många olika forskningsresultat och studier inom ämnet har visat på många bra saker körsång kan leda till men det som ingen riktigt har tagit upp är kanske det största och viktigaste problemet – intresset.

Om inte eleverna har ett intresse spelar det ingen roll hur många bra saker körsång än leder till och hur man engagerar de tuffa eleverna. Ska man göra körsång till ett obligatoriskt ämne bara för studier och forskning har visat på bra resultat?

Jag tycker att körsång borde finnas på varje skola men att det ska vara ett valbart ämne. Man kan nog locka till sig fler elever när de själva är nyfikna på ämnet istället för att de blir påtvingade. Konserter, luciatåg och cabaréer är ett lysande ansikte utåt för kören och kan säkert göra även de tuffa eleverna nyfikna på körverksamhet.

Däremot så tror jag att man som körledare på en skola kan komma längre i sin verksamhet om man känner till olika forskningsresultat och studier. Om man ser till att körsång faktiskt kan hjälpa elever under deras skolgång, få dem att arbeta mer effektivt, målinriktad samt hjälpa till med sociala problem får man kanske en annan inställning till körverksamhet från alla på skolan.

Undersökningens reliabilitet och validitet

Jag valde att skicka ut enkäter till samtliga 22 stycken högstadieskolor i Malmö där ingen skola skulle vara något av en musikskola eller ha någon musikprofil. Utav de 22 skolorna fick jag in svar ifrån 15 stycken vilket innebär att 68 procent svarade. Jag valde sedan ut två personer till en intervju där de fick representera alla de skolor som både har och inte har skolkör. Jag utformade mina frågor i enkäten och i intervjuerna på ett enkelt sätt som inte kunde miss-tolkas.

Mitt val av intervjupersoner styrdes av enkätsvaren, där jag arbetade för att försöka hitta två personer vars svar skilde sig mest åt.

Min reliabilitet som intervjuare påverkas av att det var jag som valde ut vilka frågor som skulle ställas och hur de skulle formuleras där även jag, medvetet eller omedvetet, kan ha ändrat eller vinklat frågorna vid de olika intervjutillfällena.

Reflektion över eget arbete

Jag har försökt kartlägga hur intresset för skolkörer ser ut idag och fått reda på att även om ett visst intresse kan finnas hos skolledningen så ligger ändå det största intresset och arbetet hos musiklejaren på skolan som verkligen måste kämpa för att få timmar till att kunna bedriva verksamheten på.

Jag tror att om det hade funnits en bättre kommunikation musiklejare emellan så skulle man nog kunna ge tips till varandra om hur man kan gå till väga när man ska starta en kör på sin skola. Det är ju ändå trots allt 40 procent av Malmös högstadieskolor som har en skolkör och de musiklejarna måste ha några tips eller råd att kunna dela med sig utav.

Det var även svårt att få tag på informanter till intervjuer vilket betyder att tidsbristen nog speglade av sig på mina frågor.

Jag har lärt mig efter denna uppsats att man inte alltid kan räkna med att alla kommer att svara på eventuella enkäter eller frågor som skickas ut vilket gör arbetet svårare och att det tar längre tid. Jag hade tur som fick in tillräckligt med svar för att kunna göra en sammanställning och kunna gå vidare med studien.

Vidare forskning

Det skulle vara intressant att som vidare forskning även skicka ut liknande enkäter med uppföljning av intervjuer till de olika skolledningarna på högstadieskolorna i Malmö. Nu har jag bara fått musiklärarens synvinkel och det kunde nog vara bra att även få skolledningens syn på skolkörssituationen för att sedan kunna jämföra och kanske peka på ett större problem eller komma fram till att båda parterna vill ha en skolkör men att kommunikationen mellan dem kanske inte fungerar.

Det hade också varit mycket intressant att skicka ut enkäter till alla elever på högstadieskolorna och försöka ta reda på hur deras intresse, för en skolkör, är. Eleverna, musikläraren och skolledningen skulle kanske kunna utveckla någon form av samarbete i skolkörsfrågan.

Referenser

Aulin, A. (1965). *Musikpedagogisk handbok*. Stockholm: Natur och kultur.

Bengtsson, K. (1982). *Människan i kören*. Stockholm: AB Carl Gerhmans Musikförlag.

Dahl, T. B. (2002). *Körkonst*. Om sång, körarbete och kommunikation
Göteborg: Bo Ejeby Förlag

Erikson, E. H. (1969). *Ungdomens identitetskriser*. Stockholm: Natur och kultur.

Fagius, G. & Larsson, E. K. (1990). *Barn i kör*. Stockholm: Verbum förlag

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: studentlitteratur.

Lindström, D. (2006). *Sjung, sjung för livet!* Luleå: Universitetsstryckeriet

Lundgren, H. (1999). *Klara kören!* Om körens ledning och organisation – en handbok för dirigenter och andra körledare Stockholm: Gerhmans Musikförlag AB

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning Lund: studentlitteratur.

Susning.nu. <http://susning.nu/K%F6rs%E5ng> 2003. [2007-11-07]